

บทคัดย่อ

สัญญาเลขที่ RDG5520053

หัวหน้าโครงการวิจัยผู้รับทุน: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาที คงบรรทัด

อีเมลล์ Watee@mju.ac.th

ระยะเวลาการดำเนินการ 16 กรกฎาคม 2555 ถึง 16 กรกฎาคม 2556 (12 เดือน)

งานวิจัยนี้มีเป้าหมายให้เกษตรกร 4 ราย บ้านห้วยแก้ว ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ทำการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำที่ได้รับการส่งเสริมโดย สกว. ในรูปแบบการเลี้ยงและผลิตลูกไก่ตามธรรมชาติ โดยมีขั้นตอนและวิธีการดังนี้ เกษตรกรจะได้รับความรู้ทั้งวิชาการ และการอบรมความรู้พื้นฐานสำหรับการเลี้ยงไก่จากนักวิชาการ และผู้มีประสบการณ์ในการเลี้ยงทั้งจากการบรรยาย การปฏิบัติ และการศึกษาจากฟาร์มตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จในการเลี้ยงมาก่อน จากนั้นเกษตรกรจะได้ทดลองเลี้ยงจริง จากการเลี้ยงพ่อพันธุ์ 5 ตัว ต่อ แม่พันธุ์ 20 ตัว ปลอ่ยคุมฝูงและสร้างรังสำหรับการไข่ ให้แม่ไก่ฟักไข่ตามธรรมชาติ มีการสร้างโรงเรือน และพื้นที่สำหรับการปลอ่ยแปลง ให้อาหารชั้น แต่เน้นการเสริมด้วยอาหารในท้องถิ่น เมื่อได้ลูกไก่แล้วจะทำการขุนไก่รวมทั้งการได้รับการเสริมความรู้ แลกเปลี่ยนกันในกลุ่มตลอดระยะเวลาการเลี้ยง โดยมีคณณักวิจัยเป็นที่เลี้ยงตลอดการดูแลและให้คำปรึกษาจากคณณักวิจัยตลอดระยะเวลาการเลี้ยง 12 เดือน และมีการเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินการ พบว่า เกษตรกร 3 รายที่ไม่มีประสบการณ์การเลี้ยงไก่มาก่อน มีเพียง 1 ราย ที่มีประสบการณ์เลี้ยงไก่ประดู่หางดำ และการเลี้ยงไก่ไข่มาก่อน เกษตรกรมีเป้าหมายการผลิตลูกไก่ 2,240 ตัวต่อปี ผลการดำเนินงานพบว่า สามารถผลิตไข่ได้ 3,042 ฟอง อัตราการฟักออกโดยธรรมชาติได้ร้อยละ 80.93 สามารถผลิตลูกไก่ได้จริง 2,462 ตัว หรือคิดเป็นเปอร์เซ็นต์คือ 109.91 ของเป้าหมาย สำหรับการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุน และผลตอบแทนของเกษตรกร พบว่า มีต้นทุนเฉลี่ย 56,129.50 บาท ต่อราย หรือต้นทุนการผลิตไก่เฉลี่ย 79.75 บาท ต่อไก่โครัม เกษตรกรผลิตไก่ขุนได้จำนวน 587 ตัวต่อรายต่อปี สร้างผลตอบแทนรวมเป็นเงิน 64,107 บาท ต่อปี คิดเป็นกำไรสุทธิ 7,977.50 บาท ต่อปี หรือ รายได้เฉลี่ย 664.80 บาท ต่อเดือน จากผลการดำเนินการสรุปได้ว่าเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีในการเลี้ยงไก่ โดยเกษตรกรที่มีประสบการณ์สามารถถ่ายทอดให้กับผู้ไม่มีประสบการณ์จนสามารถดำเนินการเลี้ยงไก่ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้หากเกษตรกรได้รับการอบรม และการให้ความรู้ การแลกเปลี่ยน และการได้พบเห็นจากประสบการณ์โดยตรงจะทำให้เกษตรกรมีทักษะการเลี้ยงไก่เป็นอาชีพได้มากขึ้นสามารถดำเนินการเลี้ยงไก่ได้อย่างต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการ และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามผลตอบแทนจากการเลี้ยงไก่ประดู่ครั้งนี้ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากปัจจัยสำคัญ 2 ด้าน คือต้นทุนการผลิตที่สูงจากการใช้อาหารสำเร็จรูปในการเลี้ยง และราคาวัตถุดิบอาหารค่อนข้างสูง มีการพึ่งพาวัตถุดิบอาหารในพื้นที่น้อยและขาดการใช้อาหารเสริมอย่างต่อเนื่องทำให้ต้นทุนค่าอาหารสูง และปัจจัยด้านการตลาดเกษตรกรยังไม่มีตลาดรองรับที่แน่นอน การขายยังอยู่ในระดับชุมชนและผ่านระบบพ่อค้าคนกลางจึงขายได้ในราคาต่ำ สาเหตุอาจเกิดจากจำนวนผลผลิตยังไม่แน่นอน ไม่สามารถควบคุมหรือกำหนดการเลี้ยงให้ได้น้ำหนักตามที่ตลาดระดับกลางหรือระดับสูงต้องการ อย่างไรก็ตามสิ่งที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถเลี้ยงไก่ประดู่หางดำเป็นอาชีพหลักนั้นยังไม่สามารถสรุปได้จึงต้องมีการศึกษาและการส่งเสริมต่อไปอย่างต่อเนื่อง